

22. Плетнева С. А. Половцы / С. А. Плетнева. – М., 1990.
23. Поло М. Книга о разнообразии мира / Марко Поло. – М., 2005.
24. Расовский Д. А. Роль половцев в войнах Асений с Византийской и Латинской империями в 1185–1207 гг. / Д. А. Расовский // Списание на българската Академия на науките. – 58. – София, 1939.
25. Смирнов В. Д. Крымское ханство под верховенством Османской Порты до начала XVIII в. / В. Д. Смирнов // Крымские татары : хрестоматия по этнической истории и традиционной культуре. – Симферополь, 2005.
26. Успенский Ф. И. Образование Второго Болгарского царства / Ф. И. Успенский. – Одесса, 1879.
27. Федоров-Давыдов Г. А. Кочевники Восточной Европы под властью золотоордынских ханов. Археологические памятники / Г. А. Федоров-Давыдов. – М., 1966.
28. Хониат Н. История со времени царствования Иоанна Комнина / Никита Хониат. – Т. 2 : 1186–1206. – СПб., 1862.
29. Якубовский А. Ю. Рассказ Ибн-ал-Биби о походе малоазийских турок на Судак, половцев и русских в начале XIII в. : Черты из торговой жизни половецких степей : [Электронный ресурс] / А. Ю. Якубовский // Византийский временник, 1927. – Т. XXV. – Режим доступа : <http://www.vostlit.info/Texts/rus4/Bibi/ frametext3.htm>.
30. Pritsak O. Non-Wild Polovcians / O. Pritsak // Honor to Roman Jakobson. – V. II. – The Hague-Paris, 1967.
31. Vasary I. Cumans and Tatars. Oriental Military in Pre-Ottoman Balkans, 1185-1365 / I. Vasary. – Cambridge, 2005.
32. Zimonyi I. History of the Turkic speaking peoples in Europe before Ottomans : [Электронный ресурс] / Istvan Zimonyi. – Режим доступа до кн. : www.Lingfol.uu.se/afro/turkiskasprak/ip2007/Zimonyi I.P.pdf.

Jaroslav Pylypchuk

«NON-WILD» POLOVCIANS BEFORE THE MOGUL CONQUEST

The article is devoted to the problem of the «non-wild» polovcians' activity in the Northern Надчорномор'я. Polovcians entered the tribal confederations with Bulgarians and Russians and fought against Greeks, Latins and Turks.

Key words: «non-wild» polovcians, Russians, Latins, Bulgarians, the Crimea.

*Потапенко С. П.
(м. Київ, Україна)*

**СПИСКІ ТА ВІДОМОСТІ ЯК ДЖЕРЕЛА З ІСТОРІЇ КОЗАЦЬКОЇ
СТАРШИНИ СЛОБІДСЬКОЇ УКРАЇНИ
60-Х РР. XVIII СТ.**

У центрі даного дослідження знаходяться основні різновиди обліково-

статистичних джерел з історії козацької старшини Слобідської України 1760-х рр., а саме: «Щорічні списки» (1757–1764 рр.), «Іменні списки» (1765 р.), «Відомості про старшинських дітей» (1765–1766 рр.) і «Відомості про старшин та їхніх дітей» (1766–1767 рр.). Ці документи було підготовлено в часі ліквідації полково-сотенного устрою краю, тому вони вміщують різноманітні й найчастіше унікальні дані стосовно становища слобідського старшинського прошарку в цей переломний період. Інформація джерел може бути використана для проведення генеалогічних, просопографічних, історико-демографічних досліджень.

Ключові слова: Слобідська Україна, козацька старшина, історичне джерело, список, відомість, інформативні можливості.

Слобідська Україна – історико-етнографічний регіон, що охоплює території теперішніх переважно Харківської, частково Сумської, Луганської, Донецької областей України та окремі райони Білгородської, Воронежської і Курської областей Російської Федерації. Найяскравішою сторінкою в історії краю Ранньомодерної доби стало функціонування п'яти Слобідських козацьких полків – Острогозького, Охтирського, Сумського, Харківського та Ізюмського (за часом утворення) [4; 7, 632–638]. Ці полки було сформовано на засадах полково-сотенного ладу, привнесеного переселенцями з Наддніпрянської України в межі південного прикордоння Московської держави в середині XVII ст. Попри чужорідну військово-адміністративну систему козацький устрій краю проіснував упродовж століття. Проте в ході уніфікаційних реформ російського уряду кінця 1764 – середини 1765 рр. козацькі полки було розформовано, ліквідовано полкові канцелярії й утворено Слобідсько-Українську губернію на загальноімперських адміністративно-територіальних засадах [3, 93–97]. Саме тоді перед Петербургом постала необхідність уніфікації місцевого соціального укладу до тогочасної структури імперського соціуму, адже до 1765 р. ще зберігалися традиційні місцеві соціальні інститути – козацтво, духівництво, селянство, міщанство. Якщо механізми вмонтування еліти Гетьманщини до російського дворянства докладно розкрито в працях Д. Міллера [9] та З. Когута [6, 27–101], то особливості інтеграції козацької старшини Слобідської України до імперських соціальних структур ще не досліджено. Слабо вивченим лишається й становище слобідської старшинської верхівки в останні роки перед ліквідацією полково-сотенного устрою краю та в перші роки по цих подіях, тобто в 1760-х рр. Така історіографічна ситуація зумовлена передовсім обмеженням колом введених до наукового обігу джерел, які б дозволили провести відповідні дослідження.

Значний інформаційний потенціал до вивчення цілого комплексу питань, пов'язаних зі становищем слобідської козацької старшини в 1760-х рр., уміщують обліково-статистичні джерела. На сьогодні виявлено чотири різновиди таких документів: «Щорічні списки» 1757–1764 рр., «Іменні

списки» квітня-червня 1765 р., «Відомості про старшинських дітей» листопада 1765 – червня 1766 рр. і «Відомості про старшин та їхніх дітей» вересня 1766 – червня 1767 рр.

«Щорічні списки» – обліково-статистичні джерела звітнього характеру, які протягом 1758–1764 рр. щороку разом із комплексом супровідних документів до них укладали в кожній з п'яти (Ізюмській, Острогозькій, Охтирській, Сумській і Харківській) полкових канцелярій Слобожанщини й надсилали до Воєнної колегії [5, 16–34]. Підготовку документів було започатковано розпорядженням бригадира князя Дмитра Кантемира від 31 липня 1757 р. «для порядочного в Слободських полках в чини производження» [5, 18]. Документи вміщують інформацію про персональний склад старшинського корпусу кожного козацького полку (полковник, полкова старшина, сотники, підпрапорні) та, що надзвичайно важливо, про його зміни протягом поточного року (вибули й новопризначені до складу полку старшини). Окрім власне переліку імен та прізвищ старшин, обов'язковими були рубрики про дату початку служби й призначення на уряд, грамотність, можливі проступки чи перебування під слідством [5, 16–22, 47–52, 62–68, 80–91, 101–105, 110–125; 22, арк. 18–22, 24–26; 24, арк. 8–15, 145–149 зв., 184–188 зв.]. Саме цей набір персональних даних визначав «достоїнство» кожного старшини на той чи інший уряд і можливе підвищення.

Інформацію списків суттєво розширювали обов'язкові супровідні документи: списки старшини, яка знаходилася «понад комплектом» полку (безпосередньо не служила) [5, 23, 53–56, 77–78, 92–94, 106, 125–128; 23, арк. 4–5; 24, арк. 15 зв.–16, 153 зв.–154 зв.]; списки старшини, яка не підписала «Щорічний список» (процедура субскрипції переліків усією старшиною полку була обов'язковою) [5, 55]; списки старшини, які прибули й вибули зі складу полку [5, 55, 75–76, 91–92; 24, арк. 16 зв., 155, 192–193]; списки старшини, атестованої до відставки (наводилися підстави неможливості дальшої служби особи, підтверджені старшиною полку і лікарем) [5, 56–59, 60, 69, 94–99, 106–108, 130–131; 24, арк. 32–34, 197–198 зв., 222–224]; атестати старшин на надання уряду (з важливою інформацією про участь у походах і виправах полків, що мала демонструвати «заслугу» особи) [5, 71–73, 74; 21, арк. 13–14 зв.; 24, арк. 214 зв., 226]; атестати до відставки (так само вміщували дані про «заслугу») [5, 70–71, 73–74, 79; 24, арк. 29 зв.–30, 37 зв., 71–71 зв., 182]; лікарські атестати (медичні показання до відставки особи) [24, арк. 28 зв., 37, 70, 234, 235 зв., 248]; чолобитні старшин з проханням про відставку чи надання уряду [5, 24–25; 24, арк. 27–28, 36–36 зв., 39–40, 69–69 зв.]; нарешті, рапорти полкових канцелярій про надсилання щорічних облікових документів [5, 47–48, 59–60, 99–100, 109–110; 22, арк. 23; 24, арк. 143–144, 183–183 зв.].

Загалом, «Щорічні списки» дозволяють дослідити не лише механізми ротації керівного складу Слобідських козацьких полків напередодні розформування останніх, а й ставлення самих старшин до служби та такі

ціннісні орієнтації останніх, як «старшинство» (його можна було «забрати»), «достойнство» («краще» і «гірше»), «лінія», «першість», «братерство» й «образ» («ображені старшини») [5, 26–27].

«Списки іменні» (I, II) – умовна назва ще одного різновиду обліково-статистичних джерел з історії Слобідської України часів ліквідації полковосотенного устрою краю [5, 28–34, 164–261]. Цінність даних документів зумовлюється тим, що в них зафіксовано останній склад служилої старшини Слобідських козацьких полків напередодні розформування цих полків. Таких джерел виявлено два, одне з яких зберігаються в фонді Слобідсько-Української губернської канцелярії (ф. 1710, оп. 2, спр. 62), а друге – в фонді Бригадної канцелярії Слобідських полків (ф. 1817, оп. 1, спр. 3) Центрального державного історичного архіву України в м. Києві.

Результати палеографічного й текстологічного аналізу доводять спорідненість цих джерел [5, 28–34]. Зокрема, автентична назва першого з них – «Список имянной Слободских полков полковникам, полковым старшинам и сотникам да подпрапорным по полкам» (далі «Іменний список» (I)). Аналіз датуму документа, засвідчувального підпису на останньому аркуші й інформаційного наповнення самого списку доводять, що документ було укладено в міжчасі початку квітня – другої половини червня 1765 р. Комісією з влаштування Слобідсько-Української губернії («Комиссия о учреждении Украинской Слободской губернии») і засвідчено одним з членів останньої – Петром Гриневим. Другий документ (далі «Іменний список» (II)) не має титульного аркушу й засвідчувального підпису, перший аркуш основного тексту пошкоджено, проте за палеографічними ознаками (почерки, якими написано документ, скріпи) це джерело ідентичне до «Іменного списку» (I). Як впливає зі згадок у текстах документів, джерелами до укладання обох списків виступили дані про старшин, надіслані Слобідськими полковими канцеляріями до згаданої вище Комісії.

Інформаційне наповнення (переліки старшин і дані стосовно кожної особи) двох «Іменних списків» практично тотожне. Проте тексти двох документів відрізняються за способами подачі інформації (структурами текстів і рубрикаціями), за деякими кількісними показниками й за повнотою даних щодо окремих осіб. Так, «Іменний список» (I) складається з п'яти частин, кожна з яких присвячена окремому полку, відкривається заголовком «По показанию... [наприклад, Сумской. – С. II.] канцелярии» і зберігає рубрикацію документів, поданих з відповідної полкової канцелярії [5, 30]. Інакше кажучи, у цьому списку кількість рубрик і їхні назви відрізняються по полках, а перелік усіх старшин кожного полку укладено відповідно до «старшинства» урядів (від полковника і до «наймолодшого» підпрапорного). Натомість увесь текст «Іменного списку» (II) суцільний, з п'ятьма рубриками, а внесених до переліку осіб згруповано залежно від їхніх урядів (спершу перераховано всіх слобідських полковників за «старшинством»,

потім усіх полкових обозних, суддів, старших полкових осавулів, молодших полкових осавулів, ротмістрів, старших полкових писарів, молодших полкових писарів, полкових хорунжих, сотників, обер-офіцерів (які командували сотнями), підпрапорних). Кількісні показники суттєво відмінні тише за переліками підпрапорних: в «Іменному списку» (II) дані про підпрапорних Охтирського полку, записаних до «Іменного списку» (I) під номерами 51–59, відсутні. Різничитання стосовно переліків сотників («Іменний список» (I) – 112 осіб, «Іменний список» (II) – 113 осіб) є позірним і пояснюється відмінностями структур текстів джерел. Таким чином, до «Іменного списку» (I) внесено дані 417 осіб, а до «Іменного списку» (II) – 408 осіб.

Інформативні можливості документів стосуються чисельності служилих старшин Слобідських козацьких полків напередодні ліквідації останніх, антропомічних даних й соціального походження цих осіб, основних відомостей про їхню службу (дати початку служби, одержання урядів, виконаних завдань) [5, 31–34].

* * *

Як згадувалося вище, в середині 1765 р. на зміну полково-сотенному устрою Слобожанщини прийшов загальноімперський. Управлінську структуру краю відтепер сформували: Слобідсько-Українська губернська канцелярія, Ізюмська, Острогозька, Охтирська й Сумська воеводські провінційні канцелярії, двадцять три повітові (Балаклійське, Куп'янське, Печенізьке, Сватолуцьке – в Ізюмській провінції; Бирючанське, Калитвянське, Осинівське, Миловатське, Уривське – в Острогозькій провінції; Боровенське, Богодухівське, Котельське, Краснокутське – в Охтирській провінції; Білопільське, Лебединське, Межиріцьке, Миропільське – в Сумській провінції; Вільшанське, Липцівське, Мерэф'янське, Перекопське (з лютого 1766 р. – Валківське [15, арк. 74]), Хотомлянське – в комісарствах «Харківського відомства» [2, 550–554]) та п'ять міських (Ізюмське, Острогозьке, Охтирське та Харківське) комісарських правлінь [2, 295–318; 10]. Слобідсько-Українським губернатором було призначено росіянина прем'єр-майора Євдокима Щербініна [10, 181; 19, арк. 4; 20, арк. 5], губернськими товаришами – теж росіян Тихона Яменського та Миколу Виродова [3, 95; 18, арк. 1; 19, арк. 4; 20, арк. 5].

Цінними комплексами історичних джерел, які проливають світло на становище старшинського середовища Слобожанщини у перші пореформені роки, є «Відомості про старшинських дітей» кінця 1765 – першої половини 1766 рр. [5, 35–40, 291–344; 16] і «Відомості про старшин та їхніх дітей» кінця 1766 – першої половини 1767 рр. [5, 35–40, 345–452; 17].

Метою підготовки «Відомостей про старшинських дітей» було взяти на облік дітей чоловічої статі колишньої місцевої козацької старшини і з'ясувати, ким були їхні батьки, якого віку був кожен із синів, хто з них умів читати, писати, вже десть служив, мав якісь захворювання, які б

перешкоджали несенню служби [16, арк. 1]. Інакше кажучи, на дітей козацької старшини Слобідської України було вперше поширено практику обліку осіб дворянського стану та їхніх дітей в Російській імперії. Такий жорсткий контроль з боку держави за дворянством було започатковано Петром I [11, 121; 12, 113]. З-поміж заснованих останнім нових державних установ була й Герольмейстерська контора [1, 265–268; 11, 48–52, 123–131; 12, 116–118, 156]. Одним з найважливіших обов'язків герольдмейстера відповідно до інструкції 1722 р. було вести облік дворян і їхніх дітей та слідкувати за проходженням ними обов'язкової служби й навчання.

Директиви стосовно підготовки облікових документів дітей колишньої слобідської козацької старшини виходила із Слобідсько-Української губернської канцелярії, про що свідчить відповідне розпорядження керівників цієї установи від 26 листопада 1765 р. [16, арк. 1]. Спершу відповідні переліки було укладено на місцях – в комісарських паліннях та провінційних канцеляріях, – а потім у Слобідсько-Українській губернській канцелярії об'єднано у дві зведені відомості – «Ведомость, сколько Слободской Украинской губернии в Сумской, Изюмской, Ахтырской и Острогожской правинциях старшинских детей состоит» [16, арк. 59–82 зв.] та «Ведомость, сколько Харьковского уезду в шести камисарствах старшинских детей состоит» [16, арк. 83–89]. При цьому тексти відомостей, підготовлених у місцевих канцелярських установах, зазнали суттєвого прорідження їхніх текстів. Така особливість підготовки названих зведених відомостей має бути обов'язково врахована під час вивчення їхніх інформативних можливостей.

Тож, з Изюмської, Острогозької, Охтирської і Сумської провінцій та комісарств «Харківського відомства» до Слобідсько-Української губернської канцелярії надійшла інформація про 687 дітей старшин. Із них до зведеного переліку по чотирьом провінціям було внесено 303 особи, по комісарствах «Харківського відомства» – 162 особи. Як показують результати порівняльного текстологічного аналізу джерел, у губернській канцелярії опускали дані про старшинських дітей, які вже служили в регулярних військах, та інформацію про дітей, батьки яких служили в Слобідських козацьких полках на нестаршинських урядах (канцеляристами) або ж не служили взагалі, хоч і мешкали на території губернії. До зведених переліків також не було внесено дані про походження батьків та їхню службу (дату початку служби; інформацію про участь у походах; дані стосовно установи чи посадовця, якими було надано дійсний чин; інформацію про продовження служби), тобто ті дані, які доступні за «Щорічними» й «Іменними» списками.

Окремої уваги заслуговують уміщені у відомостях дані про вік старшинських дітей. Така інформація вимагає дуже прискіпливого опрацювання (перевірки за іншими джерелами), адже, як доводить аналіз цих даних, відхилення в кілька років цілком можливі, хоч і не обов'язкові. Загалом, діапазон вікових показників був доволі широким: від наймолодшого – півмісячного Петра Яковича Кондратьєва [16, арк. 64] до найстаршого –

семидесятирічного сина полкового осавула Івана Никифоровича Мазана [16, арк. 78]. Такі широкі вікові межі свідчать про відносність тогочасного діловодного терміну «діти» – головний акцент у ньому було зроблено на соціальне походження (діти старшин), а не на певні вікові параметри.

Важливою є інформація про освіту старшинських дітей. Відсоток неграмотних з-поміж них був незначним – в Ізюмській провінції – 11,49 % (10 із 87 осіб), в Острогозькій – 15,27 % (22 із 144 осіб), в Охтирській – 6,94 % (10 із 144 осіб), в Сумській – 4,80 % (5 із 105 осіб). Неграмотність не була характерною для вихідців із питомо старшинського середовища: відсутність систематичності в освіті фіксується, як правило, в родинах відставних сотників, більшість з яких була вихідцями з нестаршинських кіл. Середній вік осіб, які вчилися основам грамоти, був 7–14 років. Водночас, знаходимо кілька згадок про дітей, які вчилися в 5–6 і навіть 4 роки [16, арк. 71–72].

Завадою в навчанні могли стати хвороби – німота, глухота, ДЦП (схоже за наведеними симптомами), психічні, неврологічні захворювання, порушення опорно-рухового апарату. Такі записи зустрічаємо щодо кількох дітей («нем», «искалечен ломотною болезнею», «искалечен и паралежем забит», «грамоти не умеет и з природы нем и в несостоянии ума», «падучею болезнию одержим», «горбат») [16, арк. 65 зв., 67 зв., 71, 81, 82].

Ще один надзвичайно важливий комплекс обліково-статистичних джерел – «Відомості про старшин та їхніх дітей» [5, 35–40, 345–452; 17]. Мета підготовки цих документів полягала в тому, щоб зібрати інформацію про всіх осіб, які на кінець 1766 – першу половину 1767 рр. мешкали в Слобідсько-Українській губернії і за своїм званням чи походженням вважалися представниками слобідської козацької старшини, та з'ясувати спосіб здобуття ними чи їхніми предками старшинського звання [17, арк. 1]. Про це йдеться у розпорядженні Слобідсько-Української губернської канцелярії від 13 вересня 1766 р. [17]. Переліки мали бути укладені за чотирма «формами» (зразками), які було розіслано до провінційних канцелярій та комісарських правлінь [17, арк. 2 зв.–5]. Кожна «форма» відповідала певній категорії старшин: перша – тим старшинам, чиї предки служили старшинами під час перепису 1732 р. на Слобожанщині; друга – тим, чиї предки на час цього перепису служили канцеляристами й підпрапорними, а після указу 1733 р. про призначення підпрапорних із старшинських дітей завдяки власній службі досягли старшинських урядів; третя – тим старшинам, які були вихідцями з нестаршинських кіл і після згаданого указу 1733 р. одержали старшинське звання за службу чи за утримання підпомоги; четверта – сотникам і підпрапорним, які здобули ці звання, не служивши, і тому мали платити подушне.

За нашими підрахунками до Слобідсько-Української губернської канцелярії надійшла інформація про 1343 особи – старшин розформованих Слобідських козацьких полків та членів їхніх родин чоловічої статі (синів,

онукув, рідних і двоюрідних братів, племінників, пасербів) [5, 345–452; 17]. Частина з цих осіб була вихідцями з місцевого питомо старшинського середовища, як численні нащадки осадчого м. Сум Герасим Кондратьєва [5, 346–349] чи представники харківського полковничого роду Квіток [5, 355]. Більшість же становили вихідці з нестаршинського (козацького), а часом і некозацького (духівництво, селянство, купецтво) середовища, які досягли старшинських урядів, поступово просуваючись кар'єрними східцями. Нарешті, з-поміж сотників і підпрапорних були й такі, що одержали ці звання у відставку, тож могли вважатися старшинами дуже умовно. Як правило, останні вже були обкладені подушним.

«Відомості про старшин та їхніх дітей» також уміщують важливу інформацію про вік старшин та їхніх дітей, основні дані про службу старшин, згадки про етнічне походження окремих осіб.

* * *

Таким чином, «Щорічні списки», «Іменні списки», «Відомості про старшинських дітей» і «Відомості про старшин та їхніх дітей» є надзвичайно цінними обліково-статистичними джерелами для проведення біографічних, просопографічних, історичко-демографічних, генеалогічних досліджень з історії козацької старшини Слобідської України часів ліквідації полково-сотенного устрою краю.

1. *Анисимов Е. В.* Государственные преобразования и самодержавие Петра Великого / Е. В. Анисимов. – СПб., 1997. – 325 с.
2. *Багалей Д. И.* Очерки истории колонизации степной окраины Московского государства / Д. И. Багалей. – Москва, 1887. – 591 с.
3. *Багалей Д. И., Миллер Д. П.* История города Харькова за 250 лет его существования / Д. И. Багалей, Д. П. Миллер. – Харьков, 1905. – Т. 1. – 269 с.
4. *Данилевич В. Е.* Время образования Слободских черкасских полков / В. Е. Данилевич // Сборник статей, посвященных В. О. Ключевскому, его 30-летнему юбилею профессорской деятельности в Московском ун-тете. – Москва, 1909. – С. 632–639.
5. Еліта Слобідської України. Списки козацької старшини 60-х років XVIII ст. / [упорядн. С. Потапенко]. – Харків, 2008. – 496 с.
6. *Когут З.* Коріння ідентичності. Студії з ранньомодерної та модерної історії України / З. Когут. – К., 2004. – 352 с.
7. *Маслійчук В. Л.* Генеза та еволюція слобідського козацтва / В. Л. Маслійчук // Історія українського козацтва: [нариси: у 2 т.] / [ред. кол. : В. А. Смолій (відп. ред.), О. А. Бачинська, А. О. Гурбик та ін.]. – Т. 1. – К., 2007. – 800 с.
8. Матеріали для історії колонізації і быта степної окраїни Московського государства (Харьковской и отчасти Курской и Воронежской губ.) в XVI–XVIII столетиях / [состав. Д. И. Багалей]. – Харьков, 1890. – Т. 2. – 434 с.

9. Миллер Д. П. Очерки из юридического быта старой Малороссии. Превращение малорусской старшины в дворянство / Д. П. Миллер // Киевская старина. – 1897. – №1. – С. 1–31; №2. – С. 188–220; №3. – С. 351–374; №4. – С. 1–47.
10. Полное собрание законов Российской империи. – СПб., 1830. – Т. 17. – С. 133–136, 181–189.
11. Романович-Славатинский А. В. Дворянство в России от начала XVIII века до отмены крепостного права / А. В. Романович-Славатинский. – СПб., 1870. – 562 с.
12. Троицкий С. М. Русский абсолютизм и дворянство в XVIII в. / С. М. Троицкий. – М., 1974. – 365 с.
13. Фаизова В. И. «Манифест о вольности» и служба дворянства в XVIII столетии / В. И. Фаизова. – М., 1999. – 222 с.
14. Центральний державний історичний архів України у м. Києві (далі – ЦДАУ в м. Києві). – Ф. 1710. – Оп. 2. – Спр. 115. – 108 арк.
15. ЦДАУ в м. Києві. – Ф. 1710. – Оп. 2. – Спр. 12. – 111 арк.
16. ЦДАУ в м. Києві. – Ф. 1710. – Оп. 2. – Спр. 17. – 89 арк.
17. ЦДАУ в м. Києві. – Ф. 1710. – Оп. 2. – Спр. 115. – 108 арк.
18. ЦДАУ в м. Києві. – Ф. 1710. – Оп. 2. – Спр. 156. – 8 арк.
19. ЦДАУ в м. Києві. – Ф. 1710. – Оп. 2. – Спр. 157. – 8 арк.
20. ЦДАУ в м. Києві. – Ф. 1710. – Оп. 2. – Спр. 331. – 6 арк.
21. ЦДАУ в м. Києві. – Ф. 1721. – Оп. 1. – Спр. 225. – Арк. 7–18 зв.
22. ЦДАУ в м. Києві. – Ф. 1725. – Оп. 1. – Спр. 467. – 115 арк.
23. ЦДАУ в м. Києві. – Ф. 1725. – Оп. 1. – Спр. 511. – 146 арк.
24. ЦДАУ в м. Києві. – Ф. 1817. – Оп. 1. – Спр. 95. – 288 арк.

Svitlana Potapenko

LISTS AND REGISTERS AS SOURCES ON THE HISTORY OF SLOBODA UKRAINE COSSACK OFFICERS OF THE 1760s

The purpose of the paper is to analyze main types of statistic sources on the history of Sloboda Ukraine Cossack officers. These documents were prepared in the 1760s when the Cossack order of Sloboda Ukraine was abolished by the government of the Russian empire. The types of sources are called «Yearly lists» (1757–1764), «Nominal lists» (1765), «Registers of Cossack officers' children» (1765–1766) and «Registers of Cossack officers and their children» (1766–1767). It is shown that these documents contain various and quite unique information which could be used for genealogical, prosopographic and demographic studies under the history of Sloboda Ukraine Cossack officers.

Key words: Sloboda Ukraine, Cossack officers, historical source, list, register, informational capabilities.

Прицак Л. Д.